Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt „Liderzy kooperacji"
realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020

LIDERZY KOOPERACJI

SZKOŁA KOOPERACJI - POZIOM REGIONALNY
SZKOLENIOWY ETAP ROZSZERZONY

CYKL SZKOLEŃ KOMPETENCYJNYCH

OBSZAR III

Niniejsza publikacja została współfinansowana w ramach projektu pn.; „Liderzy kooperacji ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020. Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna.

Publikacja udostępniana bezpłatnie.

Autor publikacji: Paweł Prokop

Lublin

listopad 2019 – czerwiec 2020

LIDER PROJEKTU
Województwo Podkarpackie - Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie
ul. Hetmańska 9, 35-045 Rzeszów tel. 17 747 06 00 fax. 17 747 06 01 e-mail: sekretariat@rops.rzeszow.pl www.rops.rzeszow.pl

PARTNERZY PROJEKTU

Województwo Podkarpackie | Województwo Lubelskie | Województwo Podlaskie | Województwo Świętokrzyskie | Województwo Mazowieckie

KONSULTACJE SPOŁECZNE

1. Podstawy prawne

Konsultacje społeczne, pomimo, iż nie są precyzyjnie uregulowane w przepisach, mają swoje podstawy prawne. Nie ma jednego aktu normatywnego opisującego tę formę partycypacji publicznej, gdyż byłoby to trudne biorąc pod uwagę różnorodność możliwych form prowadzenia konsultacji.

Prawo do konsultacji społecznych jest wywiedzione wprost z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, z art. 4, który stanowi, że władza zwierzchnia należy do Narodu i to on ją wykonuje, bądź to przez przedstawicieli wybieranych w wyborach powszechnych, bądź bezpośrednio, oraz z art. 54, 61 i 74, wyznaczających standardy dostępu do informacji o działaniu organów władzy publicznej. Ponadto istnieją również uregulowania ustawowe wskazujące co można konsultować, z kim można konsultować, oraz czy konsultacje w poszczególnych przypadkach są obligatoryjne dla władz publicznych, czy dobrowolne. Istnieje kilka przypadków w polskim prawie określających kiedy konsultacje społeczne muszą zostać przeprowadzone. Konsultacje na poziomie rządowym mogą się odbywać na podstawie:

- ustawy o działach administracji rządowej z 4 września 1997 roku (t.j. Dz.U. 2018 poz. 762 z późn.zm.)
- ustawy o Radzie Ministrów z 8 sierpnia 1996 roku (t.j. Dz.U. 2012 poz. 392 z późn.zm.),
- ustawy o związkach zawodowych z 23 maja 1991 roku (t.j. Dz.U. 2015 poz. 1881 z późn.zm.),
- ustawy o organizacjach pracodawców z 23 maja 1991 roku (t.j. Dz.U. 2015 poz. 2029 z późn.zm.),
- ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 roku (t.j. Dz.U. 2018 poz. 450 z późn.zm.).

W Regulaminie pracy Rady Ministrów, który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 2014 roku pojawił się dział 3 „Uzgodnienia, konsultacje publiczne i opiniowanie projektu

dokumentu rządowego" (§31- §52). Jest to podstawa przeprowadzania konsultacji społecznych rządowych projektów ustaw.

W przypadku konsultacji społecznych na poziomie samorządowym podstawę prawną stanowią:

- ustawa o samorządzie gminnym z 8 marca 1990 roku (t.j. Dz.U. 2018 poz. 994),
- ustawa o samorządzie powiatowym z 5 czerwca 1998 roku (t.j. Dz.U. 2018 poz. 995 z późn.zm.),
- ustawa o samorządzie wojewódzkim z 5 czerwca 1998 roku (t.j. Dz.U. 2018 poz. 913).

Na mocy ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na jednostki samorządu terytorialnego nałożony jest obowiązek konsultowania z organizacjami pozarządowymi lub z radami pożytku publicznego (tam gdzie powstały) projektów aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej istniejących lokalnie organizacji (art. 5 ust. 5). Ustawa ta wymaga również stworzenia procedur i trybu prowadzenia konsultacji z obywatelami. Szczegółowe zasady przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami określają uchwały rad odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego (gmin, powiatów, województw). Zasady konsultowania projektów aktów prawa lokalnego z organizacjami pozarządowymi muszą być obligatoryjnie zawarte w stosownej uchwale organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego (art. 5 ust. 5). Ponadto zgodnie z przepisami ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie administracja publiczna prowadzi działalność publiczną w zakresie działań pożytku publicznego we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami (określonymi w ustawie w art. 3 ust. 3) i polega ona między innymi na konsultowaniu projektów aktów normatywnych (zarówno na szczeblu rządowym jak i samorządowym). Konsultacje społeczne można prowadzić również na etapie prac w Parlamencie. Zarówno Sejm jak i Senat przewidują w swoich regulaminach taką możliwość. Regulamin Sejmu w art. 34 mówiącym o projektach ustaw i uchwał w ust. 3 wskazuje: „Uzasadnienie powinno przedstawiać również wyniki przeprowadzanych konsultacji oraz informować o przedstawionych wariantach i opiniach, w szczególności jeżeli obowiązek zasięgania takich opinii wynika z przepisów ustawy. W wypadku komisyjnych i poselskich projektów ustaw, w stosunku do których nie przeprowadzono konsultacji, Marszałek Sejmu przed skierowaniem do pierwszego czytania kieruje projekt do konsultacji w trybie i na zasadach określonych w odrębnych ustawach."

2. Kluczowe zasady partycypacji (konsultacji społecznych)

1.Informuj i bądź poinformowany

Na przedstawicielach administracji publicznej spoczywa obowiązek informowania obywateli (m.in. poprzez Biuletyn Informacji Publicznej, newslettery, strony internetowe, serwisy SMS itp.). Jest to szczególnie ważne aby partnerzy społeczni mogli efektywnie korzystać z tych informacji

2. Angażuj się

Ten postulat dotyczy obydwu stron dialogu. Po stronie władz lokalnych oznacza zwrócenie baczniejszej uwagi na sygnały oraz inicjatywy płynące ze strony mieszkańców, czy sektora pozarządowego, ale przede wszystkim stworzenie jasno określonych i szeroko dostępnych kanałów przepływu informacji. Ze strony partnerów społecznych oznacza aktywne współdziałanie z instytucjami podległymi władzom lokalnym w zakresie realizacji zadań statutowych zbieżnych z zakresem kompetencji urzędu.

3.Szukaj partnerów

Jest to rozszerzenie postulatu zaangażowania o aktywność skierowaną na wspólną realizację projektów społecznych. Inicjatywa w tym zakresie powinna wypływać nie tylko w ramach interakcji urząd - NGO, ale także powinna polegać na angażowaniu do projektów różnych jednostek samorządu. Dać to może efekt synergii pozwalający na zwielokrotnienie pozytywnego oddziaływania na środowisko społeczne samorządu

4.Znajdź swoją ścieżkę

Aby organizacje trzeciego sektora i aktywni obywatele mogli efektywnie współdecydować o sprawach publicznych muszą łatwo docierać do władz lokalnych. Matryca partycypacji pokazuje zatem „ścieżki dostępu" w poszczególnych obszarach społecznych, pozwalając na uniknięcie kierowania spraw do niewłaściwych kompetencyjnie wydziałów/komórek organizacyjnych, a także pokazując najłatwiejsze możliwości komunikowania z odpowiedzialnymi za poszczególne zadania osobami/ jednostkami.

5.Działaj systematycznie

Systematyczność działań pozwala zwiększać kulturę partycypacji po obydwu stronach dialogu. Choć jednostkowe przykłady rozwiązań partycypacyjnych mogą dawać zadowalające

efekty, to jednak dla istnienia systemu zarządzania niezbędny jest systematyczny charakter działań. Istnienie określonych (ale nie nadmiernie sformalizowanych) procedur, wyznaczanie jasnych terminów, ukierunkowanie na trwałość efektów i wreszcie zaangażowanie sprzyjają dobrym rezultatom i zachęcają obywateli do większej aktywności.

6.Monitoruj efekty

Monitoring efektów pozwala na stałe doskonalenie systemu zarządzania partycypacyjnego. Władze samorządowe dokonywać powinny systematycznych przeglądów systemu zarządzania w celu zapewnienia jego stałej przydatności i skuteczności. Służyć temu będą audyty wewnętrzne i zewnętrzne, ale również opinie zbierane na bieżąco od partnerów dialogu społecznego.

3.Wybrane techniki i narzędzia konsultacji

Techniki- zespół czynności zmierzających do realizacji określonych działań(celu)

Narzędzia- konkretne instrumenty pozwalające na wykonanie zaplanowanych czynności(działań)

1. Zbieranie informacji od pracowników instytucji publicznej różnych szczebli(„zarządzanie poziomem ulicy")
2. Analiza wniosków, opinii, sugestii zgłaszanych przez obywateli w różnych formach
3. Organizacja dni otwartych, festynów
4. Spotkania otwarte dla mieszkańców(w tym w otwartej przestrzeni OPEN SPACE)
5. Panel ekspertów(metoda delficka)
6. Wieloczynnikowa analiza wpływu(przygotowanie różnych scenariuszy wraz z szacowaniem prawdopodobieństwa możliwych zjawisk)
7. Konsultacje internetowe(w sieci) m.in. z wykorzystaniem portali społecznościowych
8. Indywidualne rozmowy(wywiady) przeprowadzane według ustrukturyzowanej formy
9. Badania ankietowe przeprowadzone na reprezentatywnej próbie
10. Pogłębiony, zogniskowany wywiad grupowy(grupy fokusowe)
11. Panel obywatelski(deliberatywny)

12. Referendum lokalne
13. Spotkania konsultacyjne prowadzone metodą RADAR
14. Budżet partycypacyjny(obywatelski)
15. Warsztaty z mieszkańcami prowadzone metodą „burzy mózgów"
16. Planowanie przez dyskusję
17. Inicjatywa lokalna
18. Planowanie w realu
19. Spacer przestrzenny
20. Warsztaty przyszłości(foresight obywatelski)
21. Otwarte punkty konsultacyjne
22. Geoankieta(aplikacja)
23. Sąd obywatelski
24. Kawiarenka obywatelska

4. O czym bezwzględnie trzeba pamiętać organizując konsultacje?

1) Jak informować zainteresowanych(kanały)?
2) Gdzie przeprowadzać(w jakim miejscu)?
3) Jak przygotować?
4) Jak przekazać informację zwrotną
5) Jak zapewnić udział decydentów?

5. Kluczowe korzyści z prowadzenia konsultacji społecznych:

1 Podejmowanie optymalnych decyzji

2 Uzyskanie poparcia społecznego

3 Wzajemne uczenie się

4 Unikanie (minimalizowanie) konfliktów

5 Budowanie wizerunku otwartości

6 Budowanie współodpowiedzialności wśród mieszkańców

6. Jak to robimy w Lublinie?

Matryca partycypacji oraz mapa aktywności to narzędzia ułatwiające współpracę mieszkańców i mieszkanek z władzą. Matryca wskazuje w jakich obszarach Urząd Miasta dopuszcza możliwość włączania mieszkańców i mieszkanek w procesy zarządzania miastem. Mapa stanowi bazę danych dla władz miasta informujących w jakich obszarach oraz w jakim zakresie mogą poszukiwać partnerów społecznych w Lublinie. Jako działania traktujemy nie tylko konsultacje społeczne aktów prawa miejscowego czy informowanie organizacji pozarządowych o planowanych konkursach, ale wszelkie formy współpracy formalnej i nieformalnej, finansowej oraz pozafinansowej. W ramach istniejącej już współpracy wykształciło się kilka modeli praktycznych, takich jak udostępnianie sal w Ratuszu, uczestnictwo władz w organizowanych inicjatywach społecznych, współprowadzenie szkoleń i spotkań, bieżący kontakt i wsparcie merytoryczne organizacji pozarządowych w zakresie ram prawnych ich funkcjonowania. W toku opracowywania narzędzi, rozmów z przedstawicielami /przedstawicielkami Urzędu Miasta Lublin i partnerów społecznych okazało się, iż informacja o tych instrumentach nie została uporządkowana i w przystępny sposób przekazana mieszkańcom i mieszkankom miasta. Doprowadziło to do sytuacji, w której jedynie ograniczony krąg osób i organizacji był w stanie w sposób sprawny komunikować się z urzędem. Co więcej, zidentyfikowane zostały rozbieżności pomiędzy modelami współpracy partnerów społecznych z poszczególnymi komórkami organizacyjnymi UM Lublin i miejskimi jednostkami organizacyjnymi. Celem matrycy partycypacji jest zgromadzenie w łatwo dostępnym miejscu obszarów partycypacji i przejrzyste ukazanie możliwych form włączania się mieszkańców i mieszkanek Lublina w realizowanie polityki publicznej miasta. Matryca nie posiada waloru projektującego, ale inwentaryzacyjny. Zawarte w niej informacje stanowią katalog działań w ramach obecnie świadczonych usług przez samorządową administrację publiczną. Dzięki temu nie naraża to żadnej ze stron dialogu na rozczarowanie lub zetknięcie się z ewentualnymi barierami. Mapa aktywności natomiast odzwierciedla potencjał społeczny miasta. Wskazuje katalog partnerów społecznych w odniesieniu do sektorów, w jakich prowadzą działania na terenie miasta. Zarówno matryca partycypacji, jak i mapa aktywności mają charakter dynamiczny. Na wniosek zainteresowanej osoby, organizacji bądź instytucji zostaną poddane aktualizacji. Wymaga to dbałości ze strony Urzędu Miasta o moderowanie tego procesu. Jedynie ten

podmiot jest w stanie zagwarantować stabilność całego systemu partycypacyjnego zarządzania miastem. Matryca partycypacji oraz mapa aktywności nie wyczerpują wszystkich działań w zakresie partycypacji obywatelskiej prowadzonych przez partnerów społecznych w Lublinie. Bez ich dotychczasowych doświadczeń oraz konkretnych rozwiązań szanse rozwoju lubelskiego systemu partycypacyjnego zarządzania miastem znacznie maleją.

Matryca partycypacji zawiera listę usług publicznych świadczonych przez samorząd gminny (kolumna "Obszary") oraz instrumenty partycypacji stosowane w ramach tych usług (wiersz "Zakresy"). Zarówno obszary, jak i zakresy stanowią katalog otwarty. Obszary zostały wybrane wg działów budżetu miasta i dostosowane do zakresu kompetencyjnego poszczególnych komórek organizacyjnych i miejskich jednostek organizacyjnych. Każdemu z obszarów odpowiada kluczowy dla niego wydział/miejska jednostka organizacyjna. Pola krzyżowe wskazują w jaki sposób mieszkaniec i mieszkanka Lublina mogą włączyć się w dany obszar funkcjonowania miasta.

Mapa aktywności Mapa jest narzędziem, które pozwala lubelskim organizacjom pozarządowym określić w jakich obszarach i jakimi metodami chcą współpracować z Urzędem Miasta. Dzięki upublicznieniu tych danych Urząd i jego wydziały mogą z łatwością dotrzeć do kompetentnych, zainteresowanych odbiorców/odbiorczyń. Mapa jest działaniem podlegającym ciągłemu uzupełnianiu, gdyż III sektor tworzą ludzie, którzy nie są, tak jak instytucje publiczne, zobowiązani do działania tylko w ramach prawa, czy według określonych procedur. Organizacje pozarządowe są dynamiczne, elastyczne i zmienne. Mapa, poprzez swoją konstrukcję, nie narzuca im w ilu obszarach mogą być obecni, ani jakimi metodami chcą współpracować z UM Lublin.

7. Lubelskie dobre praktyki w zakresie partycypacji

NaprawmyTO! to przygotowany oddolnie, przez grupę polskich organizacji społecznych, internetowy system zgłaszania drobnych usterek w przestrzeni. Jednak jego istotą nie jest tylko gromadzenie zgłoszeń, ale zaangażowanie w prace naprawcze odpowiednich jednostek. Czyli zgłoszenie nie trafia w próżnię, ale do adresata/adresatki, który ma kompetencje, by danej rzeczy nadać bieg. Osoba, która zauważa usterkę, zamiast gromadzić frustrację, może zaznaczyć ją na mapie najlepiej dodając zdjęcie. Instytucja, która odpowiada za dany obszar automatycznie odbiera zgłoszenie. Każda osoba może też skomentować zgłoszenie czy dopytać autora/ autorkę o szczegóły. Komunikacja jest dwustronna. System NaprawmyTo! opiera się na współpracy, zaufaniu, dobrej woli. Po obu stronach. Bez tego nie da się wspólnie działać na rzecz Lublina. Istotą NaprawmyTo! jest

także fakt, że system jest odformalizowany, nie ma terminów, procedur, odwołań. Za jego pomocą nie można walczyć – można jedynie współpracować.

Program Aktywności Samorządowej. Filarem metodyki Programu Aktywności Samorządowej jest opracowana przez zespół ekspertów (samorządowców, analityków, socjologów i specjalistów ds. zarządzania administracją publiczną) matryca PAS, umożliwiająca zestawienie relacji pomiędzy obszarami jakości życia (szczególnie ważnymi dla takich jak np. bezpieczeństwo, komunikacja publiczna czy dostęp do infrastruktury sportowej), a katalogiem usług publicznych (zadań samorządów wynikających z przepisów prawa). Tak opracowana macierz służy do wskazania obszarów usług wymagających interwencji i zmian. Formą selekcji jest zastosowanie ankiet publicznych (wraz z określeniem wskaźników i przypisanych im wag) oraz wskazanie priorytetów mieszkańców za pomocą warsztatów prowadzonych metodą RADAR. Zestawienie informacji z tych dwóch źródeł, tj. statycznej ankiety i interaktywnych spotkań RADAR pozwoli na uzyskanie przez samorządy wiedzy w zakresie potrzeb i preferencji mieszkańców. W praktyce sekwencja działań przedstawia się następująco. Elementem inicjującym jest powołanie w poszczególnych urzędach zespołów ds. monitorowania składających się z urzędników. Urzędnicy ci są przeszkoleni w zakresie funkcjonowania systemu monitorowania oraz zbierania danych i dokonywania ich interpretacji, a także w obszarze funkcjonowania systemu informatycznego (portalu PAS). Następnie odbywa się rekrutacja uczestników spotkań RADAR. Dobór uczestników spotkań RADAR-owych dokonywany jest przy zapewnieniu zasad reprezentatywności. Zastosowanie metody RADAR gwarantuje dwie podstawowe korzyści: ustalenie listy priorytetów i akceptację uczestników spotkania dla ich wyboru, czyli uzyskanie konsensusu w tym zakresie. Stosowanie metody RADAR jest optymalnym narzędziem zgłaszania opinii i problemów w trakcie deliberatywnej dyskusji prowadzonej przez mieszkańców, a następnie dokonywania wyboru najważniejszych – poprzez mechanizm głosowania. System monitorowania zakłada zorganizowanie trzech spotkań RADAR-owych.

W wyniku pierwszego spotkania RADAR uczestnicy korzystając z matrycy PAS wskazują priorytetowe obszary, w których usługi publiczne wymagają interwencji. Na bazie tych wskazań powstaje ankieta publiczna rozesłana do reprezentatywnej grupy respondentów. W spotkaniu pierwszym oprócz mieszkańców uczestniczą członkowie zespołów monitorujących bądź inni pracownicy urzędów. Ich udział w spotkaniu pełni funkcję sygnalizacyjną, gdyż zapoznają się z artykułowanymi przez mieszkańców bolączkami i opiniami „z pierwszej ręki". Spotkanie w ramach RADAR-u nr 2 ma miejsce po otrzymaniu wyników ankiety publicznej (o których mowa powyżej) i w jego trakcie wypracowana zostaje wspólnie przez mieszkańców i urzędników priorytetowa lista inicjatyw, będąca następstwem

oczekiwań i aspiracji mieszkańców. Na tym etapie zgłaszane są także propozycje pracowników urzędu, sklasyfikowane w ramach Banku Nowych Idei Samorządowych, który będzie dostępny na portalu PAS (drugi element systemu, o którym mowa poniżej). Zgłaszane rozwiązanie jest przejawem i rozwinięciem modelowego elementu zarządzania partycypacyjnego – tzw. „zarządzania poziomem ulicy". Zasada ta zwraca uwagę na fakt, że mnóstwo rozwiązań innowacyjnych zgłaszanych jest nie tylko przez mieszkańców, ale także przez aktywnych pracowników. Wynika to z faktu, iż pomysły te są pochodną doświadczenia zawodowego i zaangażowania w sprawy lokalne. Po tym spotkaniu przeprowadzone zostaje tzw. Studium Celowości, w ramach którego urzędnicy (kadra kierownicza, zaproszeni doradcy i eksperci oraz pracownicy odpowiedzialni za dany obszar) dokonują weryfikacji zgłoszonych inicjatyw pod kątem aspektów formalnoprawnych i możliwości budżetowych, a także ich racjonalności. Na tym etapie odbywają się również uzgodnienia między komórkami organizacyjnymi urzędu (tzw. uzgodnienia międzywydziałowe). Uwagi do zakresu i treści Studium Celowości zgłaszają także mieszkańcy na portalu PAS. Dokonuje się tego za pomocą Karty Oceny Inicjatyw zamieszczonej na tym portalu oraz dostępnej w urzędzie. Ostatnim elementem Studium Celowości jest wybór inicjatyw do fazy Studium Wykonalności – czyli precyzyjnej analizy celu, sposobu wykonania, mierzenia efektów oraz kosztów poszczególnych inicjatyw. Końcową fazą Studium Wykonalności jest rekomendowanie przez sporządzających go urzędników przedstawionych propozycji inicjatyw do fazy realizacji. Wówczas przybierają one postać konkretnych rozwiązań, np. nowej lub zmodyfikowanej usługi publicznej. Po ostatniej fazie Studium Wykonalności ma miejsce etap decyzji strategicznej, podejmowanej przez lokalnego decydenta samorządowego (czyli Wójta, Burmistrza, Prezydenta, Starostę), wynikającej z jego priorytetów w zarządzaniu i formalnej odpowiedzialności. Następnym krokiem w systemie jest zorganizowanie trzeciego spotkania RADAR. W jego ramach zaprezentowane zostają mieszkańcom przez decydentów lokalnych propozycje konkretnych rozwiązań, które stanowią odpowiedź na zgłaszane problemy wskazane w ankiecie publicznej, liście inicjatyw oraz w ramach stałej dyskusji na portalu PAS. Są także następstwem Studium Celowości i Wykonalności wzbogaconym o pomysły i sugestie urzędników w ramach Banku Nowych Inicjatyw Samorządowych. Ostatnie spotkanie RADAR ma jednocześnie charakter inicjowania nowych obszarów interwencji i zmian. Metodyka systemu zakłada zorganizowanie minimum trzech spotkań RADAR o opisanym charakterze. Niemniej jednak zawsze, na wniosek grup zainteresowanych, może odbyć się większa ich liczba. Wszelkie działania w ramach systemu sprzężone są z logiką roku budżetowego. Działania w ramach projektu powtarzają się w kolejnych latach. Zaproponowane działania według filozofii i metody nowego systemu monitorowania (PAS) prowadzą do stałej

modyfikacji formy, charakteru i zakresu działań w ramach katalogu usług publicznych odzwierciedlających potrzeby i aspiracje społeczności lokalnej.

Współpraca miasta Lublin z trzecim sektorem Współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi jest jednym z filarów prawidłowo prowadzonego procesu partycypacji publicznej. Rolą samorządu w budowaniu modelu współpracy z organizacjami pozarządowymi jest dostosowanie reguł zapisanych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, obowiązujących wszystkie samorządy w Polsce, do warunków lokalnych oraz przygotowanie trwałych fundamentów pod współpracę. Celem głównym we wzajemnej współpracy jest budowa relacji opartych na obustronnym zaufaniu co do intencji działań i dobrej woli, jaka za nimi stoi oraz otwartość na dzielenie się informacjami i konsultowanie wzajemnych zamierzeń czy planów. Cele te przyświecają działaniom urzędników i urzędniczek odpowiedzialnych za politykę miasta względem III sektora. Działania w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi podejmowane przez Urząd powinny być postrzegane i oceniane z punktu widzenia ich realizacji. Współpracę miasta z organizacjami pozarządowymi można podzielić na część finansową i pozafinasową.

Do współpracy finansowej zaliczymy:

◆system otwartych konkursów ofert ogłaszanych przez Prezydenta Miasta Lublin;

◆ dofinansowanie bądź finansowanie realizacji zadań publicznych przez organizacje pozarządowe w trybie pozakonkursowym w myśl art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie czyli tzw. małe granty;

◆użyczanie bądź wynajmowanie na zasadach preferencyjnych lokali. W ramach współpracy pozafinansowej w przypadku miasta Lublin wyróżnimy przede wszystkim:

◆ konsultacje aktów prawa miejscowego oraz innych kluczowych uchwał z organizacjami pozarządowymi;

◆udzielanie patronatów Prezydenta Miasta Lublin nad poszczególnymi działaniami NGO;

◆wsparcie w poszukiwaniu partnerów zagranicznych do współpracy;

◆ funkcjonowanie ciał doradczych i opiniodawczych w tym Rady Działalności Pożytku Publicznego Miasta Lublin;

◆promocja wydarzeń przygotowanych przez organizacje pozarządowe oraz promocja przez organizacje pozarządowe wydarzeń przygotowywanych przez miasto.

Współpraca finansowa. Naczelną zasadą przy przekazywaniu środków organizacjom pozarządowym przez samorząd jest to, że są one wydatkowane na realizację zadań własnych samorządu. Samorząd, z puli zadań które ma do zrealizowania, wybiera te, które mogą być efektywniej zrealizowane przez organizacje pozarządowe. Środki finansowe trafiające do organizacji pozarządowych w przeważającej części są rozdysponowywane w ramach systemu otwartych konkursów ofert. Obecnie w Lublinie ogłoszenia o konkursach pojawiają się od początku grudnia roku poprzedzającego realizację zadania. Ogłoszenie jest publikowane co najmniej przez 21 dni. Jest to czas na przygotowanie odpowiedniej oferty przez organizację. Następnie, po upłynięciu wyznaczonego w ogłoszeniu terminu, oferty poddawane są ocenie formalnej przez specjalną komisję powoływaną przez Prezydenta Miasta Lublin. Po ocenie formalnej komisja konkursowa zbiera się ponownie, aby ocenić ofertę merytorycznie. Komisja stosuje 6 kryteriów oceny, przyznając określone wartości punktowe:

◆możliwość realizacji zadania publicznego przez oferenta – od 0 do 20 punktów.

◆proponowana jakość wykonania zadania i kwalifikacje osób, przy udziale których oferent będzie realizował zadanie – od 0 do 35 punktów.

◆przedstawiona kalkulacja kosztów realizacji zadania, w tym w odniesieniu do jego zakresu rzeczowego – od 0 do 15 punktów.

◆ wysokość planowanego przez oferenta udziału środków finansowych własnych lub środków pochodzących z innych źródeł na realizację zadania – od 0 do 10 punktów.

◆planowany przez oferenta wkład rzeczowy, osobowy, w tym świadczenia wolontariuszy i praca społeczna członków – od 0 do 10 punktów.

◆ocena realizacji zadań publicznych, w przypadku organizacji, które w latach poprzednich realizowały zlecone zadania publiczne, w tym rzetelności i terminowości oraz sposobu rozliczenia środków otrzymanych na realizację zadań – od 0 do 10 punktów.

Maksymalnie oferta może uzyskać 100 punktów. Po ocenie wszystkich ofert sporządzany jest protokół z prac komisji, który wraz z rekomendowanymi kwotami trafia do Prezydenta Miasta Lublin. Ostatecznego wyboru, na podstawie rekomendacji komisji, dokonuje Prezydent. Dofinansowanie mogą uzyskać tylko oferty, które w ocenie merytorycznej uzyskały co najmniej 65 punktów. Ogłoszenie wyników oceny ofert publikowane jest w tym samym miejscu co ogłoszenie konkursowe. Tryb konkursowy przewiduje ocenę ofert przez komisję konkursową. Dla organizacji pozarządowych bardzo istotną sprawą jest fakt obowiązkowego uczestniczenia w pracach takiej komisji osób zgłoszonych przez nie. Za pracę

w komisji nie przysługuje dodatkowe wynagrodzenie ani dieta. W opisanym powyżej trybie rozdysponowywana jest większość środków, jakie Gmina Lublin przekazuje na realizację zadań organizacjom pozarządowym. Istnieje także możliwość pozyskania przez NGO środków w trybie pozakonkursowym. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w art. 19a dopuszcza, aby samorząd przekazywał środki bez konkursu, ale pod pewnymi warunkami. Po pierwsze, organizacja musi występować o dofinansowanie lub sfinansowanie zadania publicznego w wysokości nieprzekraczającej kwoty 10 000 zł. Po drugie, zadanie publiczne ma zostać realizowane w okresie nie dłuższym niż 90 dni. Dodatkowo, ustawa określa, że łączna kwota środków pozyskanych przez jedną organizację w jednym roku budżetowym w tym trybie nie może być większa niż 20 000 zł. Samorząd pomijając konkurs może rozdysponować w ciągu roku budżetowego nie więcej niż 20% sumy środków przekazywanych organizacjom pozarządowym. Organizacja chcąca skorzystać z tej procedury składa swoją ofertę na druku takim samym, jak w przypadku konkursu. Oferta ta składana jest do Prezydenta Miasta Lublin. To on, oceniając celowość realizacji takiego zadania w tym trybie, podejmuje decyzję o przekazaniu lub nieprzekazaniu środków. Jeśli oferta spotka się z pozytywną oceną Prezydenta, to jest publikowana w ciągu 7 dni od wpłynięcia do Urzędu Miasta Lublin m.in. w Biuletynie Informacji Publicznej w tym samym miejscu co ogłoszenia konkursowe. Następnie każdy może w terminie 7 dni zgłosić swoje uwagi do oferty. Ostateczna decyzja Prezydenta podejmowana jest po zapoznaniu się z uwagami.

Współpraca pozafinansowa. Podstawową formą współpracy pozafinansowej prowadzoną przez Gminę Lublin są konsultacje z organizacjami pozarządowymi dokumentów strategicznych, aktów prawa miejscowego dotyczących zakresu działania organizacji oraz innych, istotnych z punktu widzenia III sektora, dokumentów. Uwagi zebrane w trakcie konsultacji są analizowane przez odpowiednie komórki Urzędu a następnie jest przygotowywana informacja zwrotna mówiąca o tym które ze zgłoszonych spraw zostały uwzględnione, a które nie.

Z obserwacji codziennych relacji władz Lublina z organizacjami pozarządowymi należy zauważyć, że niezwykle istotnym przykładem współpracy pozafinansowej jest udzielanie Patronatów Prezydenta Miasta Lublin nad konkretnymi akcjami. Patronat taki nie wiąże się z przekazywaniem środków. Ma on znaczenie głównie symboliczne i prestiżowe. Kolejnym przykładem współpracy jest pomoc w kontaktach międzynarodowych, w szczególności pomiędzy organizacjami z miast partnerskich Lublina. W Urzędzie Miasta Lublin funkcjonuje Biuro Partycypacji Społecznej, z którym chętnie kontaktują się organizacje społeczne poszukujące partnerów (Biuro jest także punktem kontaktowym dla organizacji pozarządowych działających w naszych miastach partnerskich).

8.Interesujące i przydatne strony:

www.przepisnaulice.pzr.org.pl

www.konsultujemy.com/blog

www. partycypacjaobywatelska.pl

www.kanonkonsultacji.pl

www.dobrepraktyki.pl

Źrodła :

- ✓ Piotr Choroś, Paweł Prokop, Kinga Kulik, Marcin Stachyra, Podręcznik Zarządzania Partycypacyjnego
- ✓ Dr Andrzej Ferens, Piotr Drzewiński, Maciej Olejnik, Aktywne narzędzia i techniki prowadzenia konsultacji
- ✓ Joanna Woźniczko, Konsultacje społeczne jako narzędzie partycypacji publicznej, Biuro Analiz Dokumentacji i Korespondencji, Kancelaria Senatu

Załącznik:

- ✓ Matryca Partycypacji